

AZ ÉRVÉNYTELENNEK MINŐSÍTETT ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTEL KIKÖSZÖBÖLHETŐSÉGÉRŐL

Az ügyész (perindításra feljogosított egyéb személy) által az általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé váló tisztességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítása iránti perben a szerződés érvénytelenségének kiküszöbölésére nincsen mód. (*Ptk. 209/A.-209./B.§, 234-239. 1978. évi 2. tvr. 5.§*)

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az I., III. és IV.r. alperesek által alkalmazott – és a II.r. alperes által alkalmazásra ajánlott - gépjármű adásvételi szerződések 1.3.2. pontjának második mondatában meghatározott azon általános szerződési feltétel, mely szerint „ezen határidők lejárta után a vevőnek jogában áll – az eladó által kitűzött póthatáridő eredménytelen eltelte után – a szerződéstől jogkövetkezmény nélkül elállni”, annak tisztességtelensége miatt érvénytelen.

A bíróság az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60. naptól kezdődően az érvénytelen általános szerződési feltételt az alábbi tartalommal érvényessé nyilvánította: „ezen határidők lejárta után a vevőnek jogában áll a szerződéstől jogkövetkezmény nélkül elállni.”

A bíróság eltiltotta az I., III. és IV.r. alpereseket az érvénytelen általános szerződési feltétel alkalmazásától, míg a II.r. alperest annak alkalmazásra ajánlásától. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a II.r. alperest, hogy fizessen meg az államnak 21.000,- Ft illetéket, az I., III. és IV.r. alperesek perköltségviselésre kötelezését mellőzte, kimondta, hogy az alperesek felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az I., III. és IV.r. alperesek a S. márkájú gépjárművek értékesítése során a II.r. alperes által számukra kötelezően előírt általános szerződési feltételeket használnak. Az általános szerződési feltételeket tartalmazó adásvételi szerződések 1.2.3. pontja szerint „a szállítási határidő a jelen szerződés aláírásától számított ... hét”. Ezen túlmenően a szerződés 1.3.2. pontja szerint „ Az eladó a széria kivitelű gépjárműnél 4 héttel, a többletfelszereltséggel megrendelt gépjármű esetén legfeljebb 8 héttel lépheti túl a rögzített szállítási határidőt. Ezen határidők lejárta után a vevőnek jogában áll – az eladó által kitűzött póthatáridő eredménytelen eltelte után – a szerződéstől jogkövetkezmény nélkül elállni.”

A bíróság az utóbbi – a felperes által támadott – szerződéses feltétel tekintetében úgy foglalt állást, hogy az csupán egyféle módon értelmezhető. E szerint a felek által megállapított egyedi szállítási határidőt az eladó 4, vagy 8 héttel túllépheti, ezután pedig további póthatáridőt szabhat, amely bármilyen hosszú lehet és csupán annak eltelte után állhat el a vevő a szerződéstől.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 298. §. a.) pontjában, valamint a Ptk. 300. §. (1) és (2) bekezdésében írtak értékelésével úgy foglalt állást, hogy a felperes által támadott szerződéses feltétel az eladó számára egy második póthatáridő tűzését teszi lehetővé, ennek lehetősége és annak bármilyen időtartamban való meghatározhatósága indokolatlanul egyoldalú előnyt biztosít, ellentétes a Ptk. szabályozásával és sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét. Emiatt a bíróság megállapította a feltétel érvénytelenségét és eltiltotta az alpereseket annak alkalmazásától, illetve alkalmazásra

ajánlásától. A közzétételre kötelezés iránti keresetet azonban a bíróság megalapozatlannak minősítette.

A bíróság a felperes jogi álláspontját elvetve úgy foglalt állást, hogy a rendelkezés eltérő tartalommal való érvényessé nyilvánítására a Ptk. 237. §. (2) bekezdése jelen perben is lehetőséget biztosít, ez mindegyik peres fél érdeke, hisz az érvényessé nyilvánítás hiányában a II.r. alperes bármilyen újabb tartalmú rendelkezést beültethetne az érvénytelen kikötés helyébe, ekként viszont köti a bíróság által meghatározott tartalom. Az érvénytelenség oka megszüntethető és ezáltal a tisztességes tartalmú kikötés alperesi alkalmazása megvalósul. A bíróság ezért az általános szerződési feltétel érintett részét olyan tartalommal határozta meg, amely szerint az eladót megilleti ugyan a 4, illetve 8 hetes határidő-túllépés, ennek eltelte után viszont a vevő számára már nem korlátozott a késedelem miatti elállás lehetősége.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte. Megítélése szerint a bíróságnak a jelen perben nem volt jogszabályi lehetősége az érvénytelen általános szerződési feltétel megváltoztatott tartalommal, azaz az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével való érvényessé nyilvánítására. A jelen perben a felperes az 1978. évi 2. törvényerejű rendelet 5. §. a.) pontjában meghatározott jogkörében járt el és a perben a Ptk. 209/B §. (1) bekezdése alapján kérheti a tisztességtelen kikötés 209/A §. (2) bekezdése szerinti érvénytelenségének megállapítását, a szerződési feltétel alkalmazásától és alkalmazásra ajánlásától való eltiltást, továbbá közlemény közzétételét.

A jogszabályi rendelkezések egyértelműen meghatározzák az ilyen tárgyú perekben az ügyészi indítvány kereteit, a kereset tartalmát. Nincs mód olyan tartalmú kereseti kérelem előterjesztésére, amelyre kifejezett jogszabályi rendelkezés nem ad lehetőséget. A kereseti kérelmen túlterjeszkedő ítéleti rendelkezés ebben a vonatkozásban jogsértő, sérti a Pp. 215. §-át.

A Győri Fellebbviteli Főügyészség a megyei főügyészség fellebbezését módosítással és kiegészítéssel tartotta fenn, hangsúlyozva, hogy a Ptk. 237. §. rendelkezései a jelen perben nem alkalmazhatóak, a bíróságnak nincs jogi lehetősége arra, hogy az érvénytelenség okát az általános szerződési feltétel módosításával küszöbölje ki, ugyanis a Ptk. 209/B §-a egyértelműen meghatározza, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményeket alkalmazhat.

A Ptk. 209/B §. (3) bekezdésére figyelemmel kérte a fellebbviteli főügyészség, hogy az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet részben változtassa meg, az ítéletben meghatározott szerződési kikötést az alperesekkel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal

nyilvánítsa érvénytelennek, s a támadott ítéletnek az érvényessé nyilvánításra vonatkozó rendelkezését helyezze hatályon kívül.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. A II.r. alperes kifejtette, hogy az 1978. évi 2. törvényerejű rendelet 5. §. a.) pontjában foglaltak pusztán az ügyész lehetséges indítványainak körét határozzák meg, de a Ptk. 237. §. (2) bekezdésének bíróság általi alkalmazását nem korlátozzák.

A fellebbviteli főügyészség által módosított fellebbezési kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

Az érvénytelen általános szerződési feltételt érvényessé nyilvánító ítéleti rendelkezéssel szembeni felperesi fellebbezési kérelem elbírálása során a másodfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos általános szabályok (Ptk. 234-239. §) mennyiben alkalmazhatóak a Ptk. 209/B.§-ában szabályozott pertípusban.

Ebben a tekintetben a bírói jogalkalmazásnak nincs széles körűen kialakult és elterjedt gyakorlata.

Az általános érvénytelenségi per tekintetében irányadó szabályok az ítélőtábla álláspontja szerint csupán annyiban alkalmazhatóak, amennyiben ezek a Ptk. 209/B. §-ában meghatározott szerinti pertípus speciális jellegével összeegyeztethetőek. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a jelen per - bár kihatással bír az egyéb szerződő felekre is – nem a szerződést kötő felek között, hanem az ügyész (illetve az 1978. évi 2. tvr. 5. §-ában perindítási joggal felruházott egyéb személyek) és az általános szerződési feltételt alkalmazók, illetve alkalmazásra ajánlók között kerül lefolytatásra. A fogyasztó az általa kötött szerződést a Ptk. 209/A. §-a szerint egyedileg megtámadhatja, a bíróság pedig döntése során élhet a Ptk. 237.§-ában foglalt lehetőségekkel. A jelen perben azonban a szerződést kötő fogyasztók nem állnak perben, ez pedig nem teszi lehetővé a szerződést kötő felek viszonyára kiterjedően az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével a szerződéses rendelkezés érvényessé nyilvánítását.

Mindemellett rámutat az ítélőtábla arra, hogy a felperesi kereset a támadott általános szerződési feltétel tekintetében azt kifogásolta, hogy az egyedi szállítási határidőn felül biztosított 4 illetve 8 hetes szállítási határidőt az alpereseknek jogában áll további póthatáridővel meghosszabbítani, s csak ennek eredménytelen eltelte után illeti meg a vevőket az elállási jog. Az elsőfokú bíróság szintén csak a vevők elállási jogának az előadót további póthatáridő tűzésére feljogosító korlátozását minősítette tisztességtelennek. Jogi álláspontjára figyelemmel az elsőfokú bíróságnak eljárásjogi és anyagi jogi lehetősége is lett volna arra, hogy a felperes által keresetében megjelölt rendelkezés egésze helyett - a kereset részbeni elutasításával - csak kifejezetten a tisztességtelennek minősített rendelkezést („ – az eladó által kitűzött póthatáridő eredménytelen eltelte után – „ szerződéses kitétel) nyilvánítsa érvénytelenné. A felek ugyanakkor nem támadták fellebbezéssel azt az elsőfokú ítéleti rendelkezést, mely az alperesek által alkalmazott általános szerződési feltételek ítéletben meghatározott kitételét – a rendelkező részben meghatározott terjedelemben – érvénytelennek mondta ki. Ennek felülbírálata tehát nem képezhetette a másodfokú eljárás tárgyát.

A kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének a szerződési feltételek érvényessé nyilvánítására vonatkozó rendelkezése téves jogszabály alkalmazáson nyugszik, ezért az ítélőtábla a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatva ezen ítéleti rendelkezést mellőzte.

A fellebbviteli főügyészség a felperes által határidőben előterjesztett fellebbezést módosítva kérte, hogy az ítélőtábla az elsőfokú bíróság által tisztességtelennek minősített szerződéses feltételt valamennyi félre kiterjedő hatállyal nyilvánítsa érvénytelenné.

Etekintetben az ítélőtábla kiemeli, hogy a Pp. 9. §. (4) bekezdése értelmében jelen a perben az ügyészt a fél jogai illetik meg.

A Pp. 247. §. (2) bekezdésére figyelemmel a fellebbezési kérelmet ugyan a másodfokú tárgyalás bezárásáig meg lehet változtatni, de az elsőfokú ítéletnek a fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni.

Megállapítható tehát, hogy a fellebbezési kérelem ilyen tartalmú kiterjesztésére az eljárásjogi szabályok nem biztosítanak lehetőséget, a kérelem tartalmánál fogva újabb, önálló fellebbezésnek minősül, a fellebbezési határidő elteltére figyelemmel azonban ilyen minőségében elkésett, ezért azt az ítélőtábla a Pp. 250. §-a és a Pp. 240. §. (1) bekezdése alapján irányadó Pp. 237.§-a szerint hivatalból elutasította.

Győri Ítélőtábla Pf.IV.20.167/2009/6. szám